СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 267. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 14. падолиста, 1924. VOL. XXXII. No. 267. Jersey City, N. J., Friday, November 14, 1924. THREE CENTS

Мелон вагається щодо предкладення податкової знижки в грудни.

ВАШИНГТОН, 12. падолиста. — Секретар скарбу Мелон не буде пробувати предкладати конґресови підчас грудневого засідання проект зниження податків, як се було заповіджено [illegible] днів тому назад.

[illegible] на передискутоване і ухвалене закона [illegible] сім короткім засіданню конґресу. Своє [illegible] до конференції з президентом Кули[illegible]

[illegible] про се, сейчас ріжні сенатори й конґресмени виступили зі заявами, що вони готові зробити ріжні предложення на зниження податків. Сенатор Смут, приміром, радить ухвалити короткий закон про дальше обниження податку о 25 процентів (о одну четвертину).

МІНІСТЕР ФЛЬОТИ ГОТОВИТЬСЯ ТОПИТИ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ.

ВАШИНГТОН, 12. падолиста. — Хоча один горожанин пізвав міністра фльоти за його приказ розібрати й затопити воєнний корабель „Вашингтон", як се наказує Америці міжнародний договір про зниження морських зоружень, та хоча суд уже визначив день на послухання, міністер Вилбер приказав приготовити все, щоби затопити корабель.

ЗМЕНЧЕННЄ БЕЗРОБІТТЯ.

ВАШИНГТОН, 12. падолиста. — Звіт департаменту праці про стан робіт в місяцю жовтни та перших днях падолиста виказує, що безробіття незначно зменчилося. Найбільше поправи слідно в східних стейтах.

БУТЛЕҐЕРИ В СТОЛИЦІ.

ВАШИНГТОН, 12. падолиста. — Як каже місцевий заступник прокуратора, в столиці Америки є тільки бутлеґерів, що один бутлеґер випадає на сто мешканців. Досі однак з 5,000 бутлеґерів Вашингтону лишень 250 вдалося вимнути арештовань.

ГОРЯЧКОВА СПЕКУЛЯЦІЯ ЙДЕ ДАЛІ.

НЮ ЙОРК, 12. падолиста. — Живе торговане акціями на нюйорській біржі, яке почалося зараз по виборах, ведеться далі. Ціни на акції дійшли до висоти, на якій вони ще ніколи не стояли від 1916 року. Ціна на сидження на біржі (себто ціна членьства в біржевих товариствах) дійшла до небувалої висоти 100,000 долярів.

КУ-КЛАКС-КЛЕН ПОЛІЦІЄЮ СТЕЙТУ?

КЛІВЛЕНД, Огайо, 12. падолиста. — Повітовий прокуратор заявляє, що прокураторії вдалося попасти на докази, що в стейті Огайо існує орґанізація людий, яка думає, що вона є стейтовою поліцією, тоді як на ділі вона не є нічим інчим, лишень приватною сторожею потайної орґанізації Ку-Клакс-Клена.

Ся нібито-поліція розгалужена на весь стейт. Уряд знає, хто її орґанізував.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗДЕРЖАННЯ „ДІТОЧИХ" ШЛЮБІВ.

СИРАКЮЗ, Ню Йорк, 12. падолиста. — На зборах стейтової Конференції для Поправи кілька бесідниць виступило з домаганнем, щоби держава вмішалася в части подружа межи особами низче 16 літ життя, які послідними часами так часто случаються.

МОБІЛІЗАЦІЯ ПРО ПОМОЧИ РАДІЯ.

ШИКАҐО, Илинойс, 12. падолиста. — Команда 137-ого полку інфантерії зробила нині цікаву спробу з уживанием радія для військових цілий. Вжила вона радія до мобілізації полку. Спро[illegible]а вдалася знаменито, бо в дві години після видання мобіліза[illegible]йного приказу через радіо полк був змобілізований.

РАБІН АРЕШТОВАНИЙ ЗА КРАДІЖ.

НЮ ЙОРК, 12. падолиста. — На домаганне двох Жидів арештовано тут жидівського рабіна Ефраїма Реґенсберґа.

Арештуючі обжалували рабіна за крадіж чи обман. Кажуть вони, що Реґесберґ запропонував був їм почати торговлю сакраментальним вином; рабін мав дістати лайсенс на торговлю, а його спільники капітал. Спільники по 10 тижнях добули капіталу, а рабін купив за нього вина й зложив його в пивниці. Коли один зі спільників скуштував напитку з одної фляшки, котра мала мати в собі шампана, він найшов простий салеровий тонік. Спільники зараз зажадали звороту своїх гроший, а як рабін їх не міг віддати, пішли в суд.

Рабін признається, що він не має лайснесу, що він хотів торгувати вином по бутлеґерськи, та що він купив напиток від одного бутлеґера, думаючи, що се вино.

НЕБУВАЛІ ЦІНИ НА ЗЕМЛЮ.

НЮ ЙОРК, 12. падолиста. — Банк Гаримана купив в Ню Йорку на 5-ій Евеню землю під нову будову для себе та заплатив за землю по 304 доляри за квадратову стопу.

КРОВАВА СТРІЛЯНИНА В МЕКСИКАНСЬКІМ КОНҐРЕСІ.

МЕКСИКО, 12. падолиста. — В палаті послів мексиканського конґресу прийшло нині до кровавої стрілянини, підчас котрої посол Луис Моронес, найвизначнійший робітничий провідник Мексика, та Леопольд Ґереро віднесли тяжкі рани від револьверових куль. Ґереро, здається, помре. Основою стрілянини були острі обжаловання, піднесені послом Моронесом проти посла Ґереро.

ПРОТИ ТІЛЕСНОЇ КАРИ.

Гавстон, Тексас, 11. падолиста. — Засуджені стейтової вязниці [illegible] до федерального суду позов, в якому просять о здержанне тілесних кар на які засуджують вязники зарядчики стейтової тюрми.

СЕНАТОР БОРА ЗА ВИЗНАННЯМ МОСКВИ.

Гаризбурґ, Па., 11. падолиста — Сенатор Бора виголосив тут промову на конвенції орґанізації Стейтова Рада Републиканських жінок, і в сій промові заявився зо потребу визнання московського уряду Америкою. Як казав Бора, Европа не може вернути до нормального життя так довго, поки се не станеться.

ТРУДНОЩІ ҐЕНЕРАЛА ВУДА НА ФИЛИПИНАХ.

Меніля, Филипини, 11. падолиста. — филипинські сенатори спротивилися затвердженню урядників, іменованих американським ґубернатором, ґенералом Вудом.

ПРОЦЕС ЗА НІМЕЦЬКІ ПАТЕНТИ.

Филадилфія, Па., 11. падолиста. — Тут ведеться дуже цікавий процес за зворот німецьких хемічних патентів, які в час війни були сконфіскованi урядом Злучених Держав та продані одному хемічному товариству за 271.000 долярів. Уряд закидає хемічному товариству, що урядники сього товариства, будучи в час війни на службі федерального уряду, продали собі хемічні патенти, за які тепер іде процес.

УЧИТЕЛЬСЬКІ СЕМИНАРІЇ В ГАЛИЧИНІ.

В Східній Галичині є 21 учительських семінарій, з того 10 утраквістичних (польсько-українських), а 11 польських.

Значить, для 4,000.000 по розумінню польської влади не треба ані одної семинарії, а для польської меншости, яка виносить біля 600.000 душ, треба аж 11 семинарій і ще й десять утраквістичних, які є переважно польські!

УКРАЇНСЬКІ УЧЕНИКИ В ГАЛИЧИНІ

До 8 українських ґмназій у Східній Галичині ходили 4,086 українських учеників, а до 50 польських ґімназій в тому краю ходило Українців 1322, разом 5.408.

Рівночасно в українській Сх. Галичині в 50 польських ґімназіях училося 13. 482 польських учеників.

Жидів ходило до 8 українських ґімназій 339, а до 50 польських ґімназій 4.739.

ПРОМИСЛОВІ І РЕМІСНИЧІ ШКОЛИ У СХ. ГАЛИЧИНІ

У Сх. Галичині є 36 промислових і ремісничих шкіл і всі вони польські кромі того було ще 45 доповняючих промислових шкіл. Всі вони теж польські. Нема ані одної української.

Се показує Українцям, що вони самі мусять подбати про українські промислові школи в Галичині, бо які будуть промисловці, такий буде характер міст галицьких.

6 ҐІМНАЗІЙ ДЛЯ 4,000.000.

У Східній Галичині є 6 укр. ґімназій а асме у Львові дві і по одній в Перемишлі, станиславові, Тернополі і коломиї. Крім того є ще українські паралельні відділи при польських ґмназіях в Стрию і в Бережанах.

Натомісць польських ґімназій на території української Сх. а із бувшою західною Галичиною, де є 28, мають Поляки на просторі довньої Галичини 78 польських ґімназій.

ПОВСТАННЯ НА УКРАЇНІ.

З України доходять відомости про значне поширення повстанчого руху. Радянська преса відмічає появлення „банд" в богатьох місцях. Се явище ставиться з грузинським повстаннем.

ЛЕТЮЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

Український Університет у Галичині невпинно подорожує далі. Після Кракова, Станиславова і других міст виникла ідея заснования його у Винниках (Місточко 6 км. від Львова).

ЕКСПРЕСОВА КОМПАНІЯ ЛАГОДИТЬСЯ ВЖИВАТИ ЛІТАКІВ.

Ню Йорк, 12. падолиста — Перевозове підприємство Америкен Рейлвей Експрес Ко. вже поробило приготовання до перевоження пакунків літаками. Воно оголосило конкурс на летничий контракт.

ЮНІЯ ХОЧЕ ЗАВІШЕННЯ ЮНІЇ.

Ель, Пасе, Тексас, 12. падолиста. — Союз будівельних юній належачих до Американської Федерації Праці, ухвалив резолюцію, котрою домагається усунення з Федерації Праці юнії столярів, яка мала все нарушувати закони будівельного союза. Столярська юнія має 350.000 членів.

ОРҐАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ В ПАРИЖІ.

Мимо існуючої вже від пів року в Парижі Української Громади, ґрупа еміґрантів має заснувати Громадський Комітет з благодійною і культурною метою.

Серед орґанізаторів називають ґен. Удовиченка і ґен. Шаповала.

СТУДЕНТИ ВБИЙНИКИ ВЧИТЕЛЯМИ.

Шикаґо, 12. падолиста. Натан Леополд і Ричард Ловб, мілionеровичі, що вбили 13 літно хлопця Френкса та були засуджені на досмертну вязницю, почнуть незадовго вчтии своїх товаришів в вязниці. Один буде вчити анґлійської мови, другий рахунків.

ПРИСУД СМЕРТИ.

У Львові закінчилася розправа проти Яцка Ґеруса селянина з Жовківщини, обвинуваченого в убійстві двоєрідного брата С. Світлика, до чого Ґерус признався Присяжні судді потвердили усіми 12 голосами питання в напрямі убийства, супроти чого предсідник трибуналу Двожак оголосив присуд кари смерти через повішення. Обвинувачений приняв присуд спокійно. Оборонець др. Шевчук, вніс зажалення неважности.

Масарик у заповіті чеському народови заявляєтся за Дунайською федерацією.

ПРАГА, столиця Чехо-Словаччини, 12. падолиста. — Президент Чехо-Словаччини, др. Тома Ґ. Масарик, тяжко захорів і написав заповіт, який лишить свому народови.

У тестаменті він розпорядив про своє майно і відтак переказує чесько-словацькій републиці, яка йому завдячує існованне, свою останню раду.

Він радить Чехо-Словаччині працювати для відбудови Дунайської Федерації, яко найкрасшої надії набудуче, не лише для Чехо-Словаччини але і для всіх держав басейну Дунаю.

Проти сього пляну виступав чесько-словацький міністер закордонних справ др. Едвард Бенеш, бо по його думці Дунаська Федерація веде до відбудови аврійсько-угорської верховлади.

ВАГА НІМЕЦЬКИХ ВИБОРІВ.

ПАРИЖ, 12. падолиста. — Бувший французький премієр Пуанкаре каже, що найважнійшою подією сього року будуть недалекі вибори в Німеччині.

Він каже, що вибори рішать, чи Німеччина пійде за монархістами, чи за републиканцями, а се значить, за війною чи за миром.

Покищо, каже він, годі предсказати вислід німецьких виборів.

СТРАЙК В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 12. падолиста. — Нині вибух тут страйк робітників підземних і надземних міських робітників.

Досі вони мають місячної платні по $85 місячно, з чого 7 долярів стягається на податки і місячні оплати. Тепер вони домагаються підвишки місячно по три доляри.

ДР. ЗАЙПЕЛЬ БУДЕ ДИКТАТОРОМ АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 12. падолиста. — Зелізничий страйк, який вибух в Австрії в минулу пятницю, скінчився нині.

По скінченню страйку уступивший канцлер др. Іґнац Зайпель заявив центральному комітетови парляменту, що він готовий сповнити його просьбу і вернутись на становище премієра, але під деякими засторогами.

Він поставив такі вимоги:

1. — Що цивільні урядові робітники годяться не домагатись підвишки платень протягом одного року, коли на се не буде покриття в буджеті, який прийме Ліґа Народів.

2. — Що всі партії парляменту годяться на довершенне пляну фінансової відбудови Австрії у часі, який визначила Ліґа Народів.

В сих вимогах він згідний з комісарем з рамени Ліґи Народів, дром Ціммерманом.

Нема сумніву, що партії парляменту приймуть його умови, а тоді він прийме наново своє недавне становище, яке вже буде рівне диктатурі.

МАРКС КАНДИДУЄ НА ПРЕЗИДЕНТА.

БЕРЛІН, 12. падолиста. — В тутешніх політичних кругах говорять, що теперішній німецький премієр др. Вільгельм Маркс буде кандидувати на президента Німеччини.

Натомісць теперішній президент Фрідріх Еберт хоче обняти становище премієра.

При виборах, які будуть 7-ого грудня с. р., як кажуть, побідять угодові партії, а саме соціялісти, демократи і клерикали.

ЕММА ҐОЛДМАН ПРО БОЛЬШЕВИКІВ.

ЛОНДОН, 12. падолиста. — Сьогодня уладили тут анґлійські радикали принятте для відомої анархістки Емми Ґолдман. На приняттю було 300 гостий, а проводив зібранню Веджвуд.

Емма Ґолдман виголосила промову про теперішню Росію.

Вона сказала, що теперішня большевицька влада так угнітає маси народу, як сього ніколи не було за царів. Вона була два роки в Росії під большевиками і пізнала відносини, бо стикалась безпосередно і з міністрами і з народом і може сказати, що їх ділить непроходима пропасть.

Про большевизм сказала Ґолдман, що се міжнародня хороба і тому вона буде її поборювати.

Вона далі казала, що в Росії тепер є тисячі людий в тюрмах і таборах за те лише, що висказували свої погляди, навіть не виступаючи проти влади.

Російські большевики, казала вона се найгірші вороги революції. Вони нищать все, що ще було доброго у народу. Большевицький переворот се не діло робітників і хто каже, що се так, то підло бреше, говорила а нархістка.

Вкінці вона зазначила, що такий злочин як большевицький може повторитись і в других краях, коли публика не буде розуміти російського злочину.

Тоді хтось з гостий сказав, що в Анґлії нема комуністів, або їх дуже мало.

На се Емма Ґолдман сказала, що для руйновання не треба богато людий, але для відбудовання руїни треба богато.

ГОЛОВА ЛОЙДА ДЖОРДЖА РОСТЕ.

ЛОНДОН, 11. падолиста. — Голова бувшого премієра Лойда Джорджа побільшилася в останніх роках на ¼ інча. Обвід її тепер 23 інчі.

Член британського Френольоґічного Товариства Дж. М. Северн каже, що се природне явище яка наслідок напроженої умової праці. Він пригадує, що голова Барта Кенеді побільшилась на три чверти інча протягом 10 літ, в яких він написав 11 книжок.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10-центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. для У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДО ПРАЦІ

Перший місяць ювилейної кампанії для добуття нових членів нашій організації приносить її членам честь.

За місяць жовтень зорганізовано до Українського Народного Союза 247 нових членів. Се поважне число є без сумніву гарним признанием для організаційної праці членів і уряду, і воно може лишень захопити людий до дальшої праці для добра організації.

Розмірно ще більше замітним є другий факт, а саме зорганізоване до Українського Народного Союза 133 дітий. Під сим зглядом се був один з найкращих місяців для Українського Народного Союза. Се число нових дітий свідчить, що члени розуміють вагу обезпечення своїх дітий і що вони розуміють, що існовання Українського Народного Союза на далеку мету залежить від того, як він потрафить зорганізувати своє підростаюче поколінне.

Члени Українського Народного Союза можуть гордитися вислідом своєї місячної праці. Великий доспіх їх праці в жовтні повинен їх загріти до дальшої праці, ще більше завзятої. Як видно з тимчасових зіставлень за біжучий місяць, праця справді поступає богато краще, як в жовтни, але, як усюди, так і тут для місця поправи ще є богато.

Гарний вислід нашої праці най кличе до членів: „До праці!".

СЛОВО ПРАВДИ

Нюйорський адвокат Самуел Антермайер, один з визначних провідників демократичної партії сього міста, говорячи проповідь з приводу свята завішення оружа, піддав острій критиці саме свято й американську політику в Европі.

Він говорив, що Америка не має найменчої причини святкувати свято завішення оружа з радости та молитвами подяки. Вона повинна радше посипати собі голову попелом з жалю по тих бідах, які вона навела на голови людий в Европі своею участю в світовій війні. Америка малаб причину святкувати річницю завішення оружа лишень тоді, колиб вона справді причинилася до ущасливлення людий і народів, колиб вона вийшла з війни й з мира з честю. На нещасте, сього Америка собі приписати не може. На її нещасте, а ще більше нещасте цілого світа, її роля в світовій війні не дає її найменчих основ до гордости та пихи.

Бесідник пригадав, що аліянти голосили підчас війни хрестоносний похід проти мілітаризму. Америка, вступаючи до війни, станула теж на становищи, що вона бореться за усуненне зі світа мілітаризму. Минула війна, і німецького мілітаризму справді не стало. Але мілітаризму не знесено, бо мир, який аліянти завели, поклав основи під новий мілітаризм, який в нічім не уступає старому мілітаризмови. На місце мілітаризму Німеччини й Австрії прийшов мілітаризм Франції та її пупільок, як Польщі, Ромунії й Югославії.

Не може теж Америка похвалитися, що справді завішено оружа та заведено мир. Оружа ще й досі в Европі не завішено, і війна вибухає без упину раз ту, раз там. Під постійний мир основ не поставлено. Не заведено ніякого тіла, яке малоб запобігати війні, а до початків такого тіла Америка свого представника не дала.

Словом Америка не має найменчої основи гордитися вислідами своєї участи в світовій війні. Вона мусить собі сказати раз правду в очи, що в сій війні вона виступила як оружа аліянтів і як сліпе оружа аліянтів зійшла з історії найважнійших подій новочасної історії.

Такий менче-більше був перебіг думок сього бесідника, сказаних у день святковання річниці завішення оружа, себто побіди над Німеччиною. Острі се слова, але, на жаль, правдиві. Пять літ мусіла ждати Америка, щоби їх почути з уст поважної людини. Пізно се, але краще пізно, як ніколи. Вони є доказом, що сумління Америки починає вже рушатися. Правда, тепер може закричуть Антермаєрові слова всякі пустословні патріоти, але сі слова, що далі, будуть вириватися щораз частійше, поки наконець Америка подивиться здоровими очима, без рожевих окулярів, на ту ролю, яку вона відограла в будованню мира в світі. Аж коли вона в тому прозріє, буде можна справді говорити про початок кращих часів.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

Рідна Школа із Західної України кличе о поміч!
Поміч потрібна негайно!
Як помогти?

Нехай кожде українське товариство в Америці на найблизшому мітингу ухвалять від себе допомогу в сумі від 5 до 25 долярів і зараз вишле на Рідну Школу до Обєднання.

А кождий свідомий Українець і Українка нехай вишле НЕЗАПЛАЧЕНИЙ досі народній податок за 1923 і 1924 до Обєднання, в сумі 6 долярів.

Тоді Обєднанне вишле зовсім вистарчаючу допомогу до старого краю на українські приватні школи і на оборону сих шкіл усіми можливими способами.

Спішіться, бо пізно іноді значить запізно!

Допомогу посилати через Обєднанне на адресу:
OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

„ВЗЯТКА — ЕТО РУССКАЯ КОНСТІТУЦІЯ"

(Оригінальна допись до „Свободи" з Відня).

Жив собі в Парижи у 80-их роках минувшого століття російський революціонер українського походження **Сидоратський,** котрий мабуть ще около 1876 р. утік з Росії та поселився у французькій столиці. Був це свого рода дивак, що жив життєм пустельника у тім новочаснім Вавилові, вичитував силу ріжних часописей, а інтересуючі його статті вирізував, та складав в осібні, понумеровані та позначені надписями коробки.

Він однак не лиш читав, що другі написали, але і писав сам і що більше: не лиш писав, але й свої писання сам складав на малій друкарській машині, печатав, а потім сам і брошурував. Виходили з цего мацінькі, менші форматом від кишенкового календарика книжочки, дуже на око спритні та симпатичні а зміст їх був дуже інтересний, так як не будучи в можности свої думки розрабляти у великі трактати. Сидоратський подавав їх зкомпріможано у формі коротких афоризмів, або глубокоумних анеґдот. Бували там також і невеликі новельки, але з глубоким революційним змістом.

Він сам в ставленнє програм на будуче не бавився, але висмівав ті порядки, чи радше безпорядки які тоді, за часів Александра III-го та Побєдоносцева панували на цілім просторі того царства „от хладних финських скал, до пламенной Колхіди".

Припадково і дехто з галицьких Українців роздобув його адресу і він радо кождому посилав цілі пачки своїх мініятурних видань, а для зазначення свого українського походження він мабуть, щоб вдоволити своїх галицьких кореспондентів — написав і видав також дві-три українські брошурочки.

З між його численних бистро-умних афоризмів — один мені особливо вбився у память а то:

„Взятка — ето руссая конституція: Иншими словами: хотя в Росії й нема конституції на письмі, то для кождого, хто є в силі дати взятку, хабар — вона фактично існує, і він може робити це, чого впрочім після істнуючих законів і указів робити не смівби.

Для людини, що думає европейськими катеґоріями не легко поняти як то можна таки так отверто управляти „взяточнічество", як то було в царській Росії, хотя по правді сказати воно лучається нераз і в західних краях Европи, а мабуть і Америка не від того. Але в культурних краях дивляться на хабар, яко на щось дуже неморального, завстиджуючого, з чим обі сторони не лиш криються з уваги на карний закон, але і з уваги на публичну опінію.

Про „взятки" писали не мало і самі Росіяне, з осібна підчас панування в Росії так званої „аблічітельної" літератури з кінцем пятьдесятих і початком шістьдесятих років тамтого століття. Та це не богато помогло, бо та отруйлива квітка розросталась далі пишно на тім великім сьмітнику, який представляла собою царськочиновнича Росія.

Найкращим доказом того є твори великого російського письменника-гуманіста А. П. **Чехова,** котрий вмер доперва 20 років тому, а полишив з них справдішне зеркало, що відбиває дуже маркантно цілу російську суспільність його часів, то є послідної четвертини 19-го століття. — Що до справи, „взяточнічества" то він найвиразнійше говорить про ту російську язву в своїй чудовій повісти **„Моя жизнь",** котра появилася в українськім перекладі в „Літературно-Науковім Вістнику", оскільки памятаю — в 1899 році.

Хотя та повість й називається „Моє життя", то в ній Чехов не пише про себе самого, але описує в ній життєві пригоди якогось иншого нещасливця а в бігу оповідання подає чудово змальовані картини щоденного життя у російським провінціональнім городі. І я тут позволю собі напровадити той уступ, що власне займається справою хабарів.

„У цілім місті — каже він словами свого героя — я не знав ні одного чесного чоловіка. Мій батько брав взятки і представляв собі, що їх йому дають в наслідок глубокого поважання для його духових прикмет і ґімназисти — щоби перелізти з одної кляси до другої ішли на станцію до своїх учителів, котрим родичі їх платили за це велику винагороду; жінка військового команданта брала підчас побору грубі взятки від рекрутів, тай давала себе ними частувати; раз як напилася та уклякла в церкві, то не годна була власними силами станути на ноги...

Підчас побору брали і лікарі, а городський лікар та ветеринар наложили прямо податок на ятки та реставрації. В повітовій школі торговано свідоцтвами, на підставі котрих можна було потім діставати ріжні полекші. Отці декани мали взятки від підчинених їм духовних та церковних старшин. В городській, міщанській, шпитальній та в инших управах кричали урядовці на здогін за кождим інтересантом: „Треба подякувати!". Но — і кождий інтересант вертався, щоби дати 30 до 40 копійок. — А ті з урядовців, котрі набрали взяток як наприклад судовикі дуже дулися з цеї причини, подавали при привитанню чи пращанню лише два пальці, відзначувалися холодним поведеннем та вузкостю своїх поглядів. Вони много грали в карти, много пили, женилися з богачками, та взагалі і безсумнівно мали на своє оточеннє шкідливий, деморалізуючий вплив. — Лише від одних дівчат несло моральною чистотою, і у більшости їх були високі стремління, та чесні, чисті душі. Они однак не розуміли життя і вірили, що взятки дають з поважання до духових прикмет тих, що їх брали. Впрочім і вони вийшовши заміж — скоро. старілися, опускалися і безнадійно потапали в болоті низкого, міщанського істнования".

Як бачимо, з тих слів Чехова то взятка була в Росії прямо сталою і явною інституціею, а так, як побрана взятка все таки до чогось зобовязує, то можна собі представити — як виглядала безсторонність таких урядовців. Не знаю добре чиновничих обставин, які були в дореволюційній Росії, але і це може бути, що не великі пенсії чиновників в злуці з привичкою до широкого життя, до картярства та піячення були головною причиною їх хабарництва.

А і тоді не було в Росії свобідної преси, котра би надужиття та хабарництво чиновників відкривала.

Здавалобися, що за нової, большевицької ери повиннобите хабарництво устати, тимбільше, що большевики таки справді дуже остро виступають проти тої пошести. Але тут показується найліпше, що не поможе і найострійша відстрашаюча кара розстрілу, коли зло корениться в самім устрою, та в психіці народа привиклого і згори і з долу до взяток. о того — большевики дають своїм урядовцям еще менші — відносно — платні як це було за царських часів, а що більше — до большевиків пристав рідний найпоганійший зброд, як це звичайно по таких насильних переворотах діється. Злочинна голота перенюхує відразу, де мож би запастися добичею та суне гурмою в той бік.

Найкраще буде однак, коли для характеристики теперішного хабарництва в большевії напроваджу дещо з одної оригінальної дописи, яка. надійшла з советської републики до „Руля". Редакція дала тій дописи надпис: **„Ворожское (злодійське) царство",** „Одно питанне, один „фронт"— пише кореспондент „Руля" — бентежить тепер комуністичні уми і пера, а то — злодійський. Ніякі натиски та репресії не можуть викорінити взяток і ошук ріжного рода, що являються сталою появою в советськім устрою.

„Взятка", котра вже цвила за старого режіму — розцвилася тепер, під большевиками еще пашнійшим цьвітом. Борба з нею при помочи тюрми і розстрілів до нічого не довела. Советський урядовець діставши прямо дідівську платню — краде тай таки й не може не красти.

„Контроля державних інститутів в Москві виказала не лише величезні розтрати та хабарі, але і ріжні ошуки на найвищу міру. Більшість советських урядовців допускалася в цей або инший спосіб ріжних явних надужить. Що-же до начальників державних урядів то ті майже всі до одного замішані в такі нечисті діла. І так лише за сам вересень нагнано з урядових посад більше як 1,000 люда, а з них —що поменша риба пішла під суд, а більша — на почетне засланне то є на добрі посади в далеких провінціях.

„Цілком виїмкову безличність на пункті хабарництва викрито в дирекції Николаєвської залізниці. Тут урядовці нічим не погорджували: брали гроші, брали топливо, брали муку, — брали що попало. — Дирекція тої залізниці зложена майже виключно з самих комуністів, і тому в Москві з великим вдоволеннем подають собі подробиці тої справи з уст до уст, а дещо передістається і заграницю.

„Один з директорів тої залізниці дійшов до совершенства на пункті взяток мабуть тільки з цеї причини, що служив перше при „чека", в котрій не рабують і не беруть взяток лише мертві. Начальник інтендантури тої залізниці заявив щиро-сердечно до протоколу, що він уважає бране взяток з публики за найбільше скуточну боротьбу з новою буржуазією зарослою з Неп-а (то є на підставі нової економічної політики).— Другий знову, начальник руху — на питаннє ревізора чи правда то, що він за безплатне перевезеннє набору до Петербурга дістав від власника набору взятку у виді десяти фунтів масла та кількох пудів муки — крикнув з обуреннєм:

„Ну! коли ви десять фунтів масла та дещо муки уважаєте за взятку, то я справді нічого тут не понимаю".

„Справедливість вимагає однак признати, що мало хто вдоволявся десяти фунтами масла.

Начальник одної секції цеї залізниці маніпулюючий через шість років урядовими грішми збив до купи та вислав чимскорше до одного з варшавських банків таку сумку, що з самих процентів могла би безжурно жити його родина зложена з пятеро осіб. Другі знову „діячі" у тій управі продавали цілком явно спекулянтам дубові пороги, поломане залізо, смаровило до возів та таке инше, а позискані з продажі гроші пакували у свої власні кишені.

„Віддано отже під суд 146 людий, між котрими є 38 некомуністів.

Ті отже в першу чергу підуть під розстріл, бо для других лишаться вигідні способи оборони: їх заслуга для революції та пролетарське походженє. Частина винуватців задокументувала в минувшині ту службу революції висиджуваннєм по тюрмах, лише біда, що... за звичайні кримінальні промахи.

„Справа Николаївської залізниці — це лиш один випадок з маси, инших подібних справ. Московська контрольна комісія є прямо завалена ними, а відносяться вони до надужить і службових, і позаслужбових. Дуже много з них основується на розтраті так званих „авансів", то є зачетів. І тому мудрі ревізори поставили засаду: „аванси" на державні потреби можна видавати лише найвище до 50-ти, а лиш в крайнім випадку до 500 золотих рублів. Та така штука очивидно не дуже причиниться до скуточної боротьби з приватним капіталом, котрий має досить засобів грошевих, щоби платити за всьо готівкою.

„На протязі серпня та вереня в самій Москві „вичищено" 30 процент (отже майже третину) советських службовців по ріжних урядах. Коли до того додати „вичищених" уже попередно то побачимо велику масу голодних, викинених на брук людий, котрі певно не є надто закохані у советську систему що їх довела до такого нещастя".

Тільки кореспондент „Руля". З наведених ним фактів бачимо, що безголовє большевитської господарки проявляється на кождім кроці.

Бо-ж хоч і як похвальна боротьба з корупцією, то і на тім поли бачимо большевицьку дикість і брак льоґіки та системи. З одного боку дають замалу платню і прямо змушують до надужить людий, котрі не хотять умирати голодовою смертю, а з другого боку викидують за надужиття на брук, або й віддають під суд та розстріл.

Здоровий розум казав би преці забезпечити своїм урядовцям мінімум еґзистенції а потім **поставити їх при помочи свобідної преси під публичну контролю.** І в такій поступовій републиці як Чехословаччина діються нераз надужиття, але свобідна преса (часописи) їх відкриває, а виновники ідуть під суд, хотяй би це були й міністеріяльні урядники. Очивидно — нікого за взятки не ставлять в Чехах „под стенку", бо така кара є звірською і показує лише, яке ще дикунство гуляє по большевицьких душах, що хотіли би конче спасати та навертати західну Европу, а сами зводять свій власний нарід на уровень якогось передісторичного стану людства!

Др. Кирило Трильовський.

ТРЕТИЙ КОНҐРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

що відбувся в Філядельфії, Па., дня 28. жовтня 1924 року.

(Продовження)

(12)

Справа допомоги Рідному Краєви.

Предсідатель заряджує приступлення до слідуючої точки, до справи допомоги старому краеви. Провід обнимає тимчасово о. Володимир Сполітакевич та уділює слова референтови Обєднання, гр. Омелянови Ревюкови.

Реферат в справі допомоги Старому Краєви.

Справа допомоги старому краєви вже досить відома та сказати про неї щось нового тяжко. Можна лишень підчеркнути грубшими почерками, те що практичне життя підчеркує, і покласти натиск на важнійші прояви. До сього мусить обмежитися отсей реферат.

Наперед треба ще раз підчеркнути вагу мирної боротьби, яка ведеться день в день на всьому просторі української землі. На всьому просторі, кажу, бо весь простір української землі занятий ворогами українського народа, які поклали собі за ціль стерти його з лиця землі. Діється се після оружної боротьби за повну державну самостійність, та по короткім існованню української державности. Ся оружна боротьба та світок короткої української державности такі близькі в нашій памяти, що мозок працює у напрямі нової оружної боротьби за державну самостійність. Такі думки не лишень зовсім природні, але й потрібні, бо лишень тоді, коли будемо обдумувати свої кроки на случай, коли нашому народови случиться ще одна така нагода, як случилася кілька літ тому назад, зможемо ми як слід до неї приготовитися.

Однак рівночасно треба підчеркнути й те, що всяка односторонність може тяжко на народі пімститися. Пімстилося на нас те, що ми думали про щоденну боротьбу, а не думали про роботу на случай великих державних і суспільних переворотів. Пімститися на нас може тепер те, що ми будемо лишень обдумувати ріжні пляни на случай нових державних та суспільних переворотів, а не будемо думати про щоденну боротьбу. Задивлені в ясну зору в далечині, ми можемо попасти в пропасть що розявилася під нашими ногами. Думаючи вічно про всілякі можливі нагоди для здобуття самостійности, ми легко можемо занедбати мирну боротьбу, що йде з дня на день.

Не ми викликуємо сю боротьбу. Викликали її наші вороги, що захопили наші землі. Того самого дня, коли вони заняли Україну, того самого дня вони визвали нас на мирний, але смертельний двобій. Вперед вони послідовно йдуть до розбиття наших економічних інституцій. Державними, півдержавними, громадськими, товариськими й приватними способами вони йдуть підкопувати наші народні економічні інституції, ставлені з таким трудом десяток літ. Коли їм вдасться поницити українські економічні інституції, то в сей спосіб вони не лишень обіднять український народ маєтково, але й відберуть йому богато віри в власні сили. Вони знають, що народ, котрому відібрано віру в власні сили, не так легко пірвється до боротьби проти неволі, хочби навіть на се случилася догідна межинародна хвиля. Вони певні того, що народ котрому розбито орґанізації, є розбитий, одинцем легко дасться затягнути в ворожі йому орґанізації, легко попаде під уплив тих орґанізацій, які, як павук сіти розставила окупаційна влада. Ось чому не треба забувати, що в мирній щоденній боротьбі йде також скрита підготовча боротьба до будучих оружних змагань.

Другий удар кождий наш ворог мірить в наші школи. Се немовби другий мирний боєвий фронт. Ворог хоче сі школи захопити в свої руки, покасувати й позаводити свої, або що найменче викривити їх після своїх інтересів. Він знає, що живе слово удержує свідомість єдности межи людьми одного народа, що позашкільна освіта ширена нашою „Просвітою, удержує умову, та чутеву єдність старшого покоління, а приватна українська школа, се немовби звено, яким при помочи живого слова старе поколінне сковується з молодим в нерозривну єдність. Кождий ворог мірить своїми найгрубшими гарматами на українські школи та на „Просвіту". Ворог знає, що як не стане українських шкіл, то українська дітвора хоч не хоч буде набиратися чужого українському народови духа, буде яничаритися, виростати на зрадників народа, який її видав. Український народ теж знає вагу своєї шкільної і позашкільної освіти, і останків сил добуває, щоби її ратувати. Нерівна се боротьба, і богатьом у ній ломиться воля. Як всяка боротьба, так і ся потребує гроша, а що всі окупантські держави звертають свої маєткові сили проти нашого народа, то народ може найти опору лишень в одній причині жертволюбивости. На ділі се проявляється в вічному „Дай" і „Дай". Не диво, що всякі слабодухи не видержуть постійних відкликів до жертвенности та шукають захорони перед вічним, як вони кажуть жебранням, — або в явній хрунїяді, або в тайній хрунїяді, за закривалом „високих ідей". Та ради на се другої немає. Чи має український народ зрезиґнувати зі своєї боротьби? Чи має живцем підписати на себе присуд смерти? Крачуть нам круки; що окупанти можуть замкнути школи. Може й можуть. І що з того? Чи з огляду на сю можливість треба кинути піддержувати школи? А як замкнуть? То чи тоді народ не буде шукати нових способів боротьби? Може ще тяжчих, ще більше коштовних?

Приходжу до політичної боротьби. Властиво під двома головними окупаціями справдішної політичної боротьби нема, бо нема можности проявити свобідної політичної діяльности. Коли якісь партії, чи ґрупи ще там мають собою жеруться, то вони мусять робити враження людий, які свої засади люблять більше, як український народ, які засадами засланяються перед роботою, справді корисною для народа. Серед несвобідних політичних умов, де править не закон, а безправство і насильство окупанта, одиноким політичним проявом, на який може здобутися людина, се протест революційної боротьби. Така боротьба серед українського народа ведеться і вона можна сподіватися, ще більше розростеться.

Се були би найголовнійші три способи щоденної боротьби, яку український народ веде проти своїх окупантів. До сього можуть з часом долучитися ще другі. Прим. боротьба під Польщею може легко перемінитися в певного рода релігійну боротьбу, бо польський уряд у своїм поході на Україну не шанує навіть релігійних почувань поневоленого українського населення.

Додати до сього треба ще потребу піддержки жертв нашої дотеперішної боротьби за самостійність. Треба признати справді страшним національним соромом, що найкращі сини України, які свою кров проливали за добуття самостійности українському народови, від того народа не мають забезпечення свого життя і, лячно сказати, нераз руки о поміч простягають до тих, що їх в неволю закули. Треба теж признати соромом, що тільки вдів і сиріт по українських жовнірах тиняється вулицями міст без притулку й куска хліба. Се не лишень сором, але й страшний злочин супроти будучої борби українського народа за свободу. Кождий з тих калік се немовби мимовільний ходячий агітатор проти будучої боротьби за самостійність України. Своєю байдужностю ми піддержуємо сю мимовільну агітацію проти української державности, тоді, як при кращій жертвенности ми їх легко можемо перемінити в найкращих агітаторів за українською державностю.

Український народ живе, а доказом сього, що він живе, є його боротьба проти ворогів. Сю боротьбу ми мусимо піддержати(ми вважаємося його частиною. Не дивімся, що ся боротьба тяжка, бо для наших братів у старому краю вона хоч куди тяжча. Коли звертаємо уваги на переспективи нашої боротьби в будучности, на можність нового оружного конфлікту за повну державну самостійність, то незабуваймо при сьому щоденної боротьби, яка, хоча без пальби рушниць та гарматного гуку, а все таки ведеться кроваво й безпощадно кождого дня. Не ослаблюймо сеї боротьби, бо ослабивши її ослаблюємо можливість вибуху та доспіху будучої оружної розправи. Старaймося її скріпити, бо скріпляючи наш народ у щоденній боротьбі, скріпляємо не лишень його сили, але й скріпляємо свідомість власної сили, найбільшу силу з усіх. В старому краю вже тепер сумніваються в нашу жертвенність, в нашу охоту боротися плече об плече з ними. Ми повинні їм ділом показати, що поза буденними справами свого життя ми не забули на велику справу, зробити щось для добра народа, з якого ми вийшли для щастя землі, яка нас видала.

По думці отсих виводів ставлю слідуючі резолюції, певний при тому, що не в резолюціях сила, а в тому, що ми зробимо для здійснення сих резолюцій.

Третий Конґрес закликує українську іміграцію в Америці піддержати матеріяльно й морально кожду акцію українського народа, яка змірює до його скріплення в боротьбі проти окупантів української землі.

Третий Конґрес Обєднання специяльно підчеркує потребу піддержання Рідної Школи. В час, як польська екстермінаційна політика підносить свою злочинну руку на українське приватне шкільництво, Рідна Школа є тою національною тве[illegible] корої не може відтягнутися ні одна одиниця, котра хоче вважатися членом української нації.

Конґрес вважає, що кожда українська кольонія повинна стреміти не лишень не лишень до переведення час від часу заряджених складок на коляду й складки „осінного листка", але й давання постійної правильно впливаючої допомоги на цілі українського шкільництва.

Конґрес підчеркує факт, що сини українського народа, які віддали все, що мали, на жертвенику української держави, на наш великий сором ходять просити допомоги в тих, проти кого вони боролися. Тому Конґрес припоручує українських воєнних інвалідів памяти українського громадянства на іміґрації.

Конґрес підчеркує факт, що після краєвого звіту, десять тисяч воєнних сиріт викинених без опіки загибає на чахотку й другі недуги, і закликає українське громадянство в Америці до піддержання сих жертв ворожої окупації українських земель.

Конґрес звертає специяльну увагу на потребу піддержання акції Військової Орґанізації.

Гр. Омелян Ревюк повідомляє далі, що тепер мав наступити реферат про шкільництво в Америці, який мав виголосити гр. Дмитро Андрейко. З огляду на те, що гр. Андрейко на Конґрес не приїхав, уряд Обєднання припоручив йому порушити без підготовання сю справу. Справа шкільництва була трактована на Другому Конґресі. Уряд дістав був від того Конґресу директиву, вже й поробив був певні кроки в напрямі вказанім резолюціями Другого Конґресу. Сі заходи не дали поки що, ще ніяких результатів, і тому Третий Конґрес добре зробить, коли прийме в шкільній справі таку саму резолюцію, яку приняв Другий Конґрес.

Третий Конґрес свідомий сього, що молоде покоління української іміґрації скоро забуває своє українське походження та зриває всякі зносини з пнем українського народа в старій батьківщині, підчеркує значіння української школи в Злучених Державах та припоручує новому урядови Обєднання, щоби він поробив заходи коло започаткування українського народного шкільництва в Америці.

(Дальше буде).

УКРАЇНСЬКІЙ СИРОТІ

З таврам журби в очах посеред роздорожа
Ти хилишся, тремтиш, мов листе на тополі,
І рониш перли сліз, немов привяла рожа,
Забута на шляху в обнятю злої долі.

Загинув батько твій в далекому Сибірі
Та в імя свободи, днів радости, днів волі,
Умерла мать твоя в душевних мук надмірі,
Остала ти сама, без щастя і без долі.

Здави в грудях жаль, най сум в душі не веться
Най твій діточий ум не вяне і не мліє,
Не плач і не тоскуй, ще щире серце беться,
Що личенько твоє жаром любови огріє.

У тебе є сімя велика і проворна,
В її святих обіймах доля тя не згубить!
Вона тебе прийме, до серденька пригорне
І на своїх грудях мов мати приголубить.

То власний твій народ, що сам на роздорожу
Об власнеє чоло кайдани розбиває
І підеш ти із ним на грудь ворожу,
А впаде ворог наш — і щасте засіяє.

Бо сонце свободи, як мать тебе загріє,
Гадючу кригу зла мечем лучів розкришить,
Любовю вітчини твою душу навіє
І славою дідів до сну тебе вколише.

Роман Завадович.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

ЗАМИРЕННЯ СВІТУ Й УКРАЇНА.

II.

Женевська спроба замирення світа далеко не охоплює цілого світу і навіть цілої Европи. Вона хиба вдасться до примінення що до Західної та Середньої Европи. З поступовими змічненнями Німеччини неминучими стануть зміни в цьому статусі. Та вони, мабуть, відбудуться дійсно в мирний спосіб в межах Ліґи Націй, до котрої Німеччина має в близчому часі приступити і то на положенню рівноправної великої держави з власним місцем в Раді Ліґи поруч з Великобританією, Францією, Італією.

Инакше — по за межами цих західно-европейських теренів та інтересів. Вперта відсутність Злучених Держав в Лізі утворює в останній настрій сутоевропейський, а справа замирення на останніх її зборах переведена виключно з огляду на ці европейські інтереси. Народи Европи знову потроху призвичаються до вирішення своїх справ по за сумнівні мрії про амеркиканського „пана", який „приїде й нас розсудить"...

Це відродження европейської орієнтації на власні сили і на власні інтереси полягає в глибокій розріжнености ситуації Европи та Америки — Австралії — Англії, що до мирних перспектив.

Джерело майбутніх конфліктів, можливість нових кривавих пожеж, перенесено на Далекий Схід, на простори Тихого Океану. Конфлікт між пекучою потребою в еміґрації, та колонізації Японії (а згодом і Китаю), з одного боку, і зачинення кордонів Америки та Австралії, вільних та найближчих до Японії теренів, з другого, ховає в собі можливість майбутньої війни. До цієї війни власне нема діла Західній Европі, але вона найблизче захоплює інтереси імперіялістичної Росії з її володіннями на Сході.

Відбиток цього майбутнього конфлікту мав місце також в Женеві. Початковий проєкт протоколу передбачав між иншим такий випадок: коли міжнародній суд вважає, що предмен скарги належить до виключної компетенції одної з держав, що суперечаться, Ліґа Націй не має далі втручатись в полагодження такого конфлікту і тим самим друга держава автоматично була би визнана за нападаючу сторону.

Проти цього порядку рішучо запротестувала Японія. Вона перебуває в перманентному конфлікті з Америкою; легко може опинитись в яктивному конфлікті з Австралією: обидві не допускають на свої терени японської еміґрації. Міжнародній Суд легко може стати на позицію, що справа еміґрації є внутрішньою справою дотичної країни. Тоді Японія, яка-б захищала своїх еміґрантів на теренах Америки, а власне своєї національної меншости там, цеб то, яка би виступила в оборону своїх громадян, була би всеж визнана нападаючою стороною.

Правда — визнано, що сторо можуть вимагати перегляду справи Ліґою Націй, алеж на Лізі не було, немає й ледве чи буде в близчому майбутньому — Америки. Отже можливість конфлікту і війни там, на теренах Великого Сходу не усунена. А в цей майбутній конфлікт неминуче буде втягнена Росія.

З Росією межує Україна. З другого боку — з Европою. Деж опиниться Україна? В системі замиреної Европи чи воюючого Сходу?

III.

Слід розріжняти три вида війни: війну офензивну, війну дефензивну, нарешті війну визвольну. Ця остання може легко набрати офензивну форму, бо може бути „нападом" в цілях звільнення своїх колишніх теренів і національно-рідного населення.

Женевський Протокол є системою боротьби з можливостю офензивної війни в її першому виді. Бо цей Протокол прикроєний до західно-европейських умов та інтересів.

Виступ японських делеґатів зясував можливість конфліктів не тільки на Далекому Сході. Захист своїх національних меншостей та звільнення від національного гніту своїх теренів ледве чи може бути Ліґою Націй визнано „нападом", а оборону, прикладом, Московщиною та Польщею цих теренів — обороною в імени ідеї миру та на підставі Женевського Протоколу.

Московщина та Польща, таким чином, стоять на перешкоді замиренню Европи.

Протокол про мирне залагодження міжнародніх конфліктів свідомо виключив зі своєї компетенції сутички, що виникають на тлі боротьби за національне визволення. Він мовчазно закріплює витворене великою війною положення поґвалтовання народів европейського сходу, в першу чергу — українського народу.

Між тим народи не хочуть воювати. Світ стремить до миру, сталого, тревалого мирного стану. Усталення такого миру лежить на одиноко можливому шляху: розброєнню та обовязковому третейському полагодженню міжнародніх конфліктів. Але всіх конфліктів без винятку; в першу чергу — міжнаціональних конфліктів на тлі національного пригноблення.

Лише коли великі держави европейського заходу найдуть в собі рішучість покликати до порядку гнобителів европейського сходу і примусити їх підпорядкуватись міжнародній олінії й присуду — відкриється реальна можливість до замирення Европи.

А тоді звільненій Україні залишиться лише один природній шлях, — це орієнтація на місце в системі замирення Европи.

С. Ґольдельман.

(Українське Життя, Прага).

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Український боксер Волинець має добрі шанси стати шампіоном в Польщі? Чи Ви знаєте, що Гелмар циґаретки дають Вам якість, коли инші циґаретки дають лишень скількість? Ви вдоволитеся зміною на турецькі.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 27, повідомляє членів, що надзвичайний мітинґ відбудесь о 3-ій годині в неділю, 16. падолиста, в школі парафіяльній, 93 Венбюрен Стріт. Буде обраховання книжок, щоби ми на річнім мітинґу мали спокій. Будесь примати нових членів без вступного. Не явившийся член заплатить 1. дол., а урядник 2.00. — Йосиф Лешків, пр.; Василь Гладкий, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 317, повідомляє, що місячні збори відбудуться о год. 7. вечером в суботу, 15. падолиста в гали церковній. Члени мають вирівнати свої залеглости. Обовязково кождий член має явитись і привести нових членів, бо будесь принимати без вступного як до Тов. так і до У. Н. Союза. — В. Осухівський, Т. Ковальчик.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270, подає до відома всім своїм членам як місцевим так і позамісцевим, що місячний мітинґ не відбудеся в суботу на 15-го, тільки відбудеся в неділю то є 16. падолиста о 6-тій годині вечером в гали Укр. Нар. Дому (на горі міста) під ч. 367 St. Paul's Ave. Таксамо повідомляємо членів, що будеся збирати посмертне по померший бл. п. Кирилі Улицькім, тож просимо прибути як один на висше згаданий мітинґ. Взиваеться довгуючих членів, щоби сего місяця вирівнали свої залеглости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Кождий з Вас членів отримав від головного ряду У. Н. Союза поучення і заохоту до єднання нових членів в тім ювилейним році У. Н. Союза. Ті поклики і поучення не прийшли на те до Вас, щоби Ви переглянули, а може і перечитали, а далі кинули в кут або в печ і на тім справа скінчилася. Ті письма і поучення прийшли до Вас на те, щоби Ви могли прислужитися і зєднати нових членів до нашого Братства і до У. Н. Союза. Хто з членів знає таких людий, котрі не є нігде еще асекуровані, обовязком кождого члена пояснити такому чоловікови про користи, які дає У. Н. Союза для своїх членів, і намовити такого недбалого нині записатися до найбільшої і найбогатшої організації, якою єсть К. Н. Союз. Колись такий чоловік буде дякувати Вам за Ваші щирі слова заохоти. Тож просимо всіх своїх членів взятися через тих півтора місяця до роботи, і приєднувати нових членів як до нашого славного Братства так до У. Н. Союза, з певністю праця увінчається добрим успіхом. — Николай Піґура, предс.; Стефан Кот, кас.; Василь Гіль, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудесь о год. 7.30 вечером в суботу, 15. падолиста в гали українській, 35 Мортон Стріт. На сей мітинґ ма єкождий член явитися точно на означений час. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1. дол. — Дмитро Климців, предс.; Іван Мудровський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. Йосафата, від. 217, повідомляє, що місячний мітинґ відбудеся точно о 5. годині вечером в неділю, 16. падолиста в гали церковній при Годсон Еве. Члени повинні прибути, бо суть важні справи до полагодження. Таксамо хто ще ненaлежить до У. Н. Союза, нехай прийде на мітинґ та скористає з нагоди принимання без вступного до У. Н. Союза і до Братства. Члени, приведіть знакомих на мітинґ, а певно буде вам за се вдячний. — М. Бінашевський, предс.; К. Шевчук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. падолиста, точно о годині 8-ій вечером в Укр. Нар. Домі, 217 Іст 6-та ул., Ню Йорк. На збори всі члени повинні явитись, бо суть дуже важні справи до полагодження .Ті члени котрі на збори не приходять, щоб старалися самі приносити місячні вкладки, бо щоб не прийшло до яко їнеприємности. Рівнож пригадується інтересованим, що на зборах будеться принимати нових членів до Братства і до Укр. Нар. Союза без вступного. — С. Солтис, предс.; Н. Марків, секр рек.

ПАСЕЙК. Н. ДЖ. Отсим повідомляеться членів Т-ва ім. Т. Шевченка, від. 32, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 16. падолиста о год. 2-ій пополудни під ч. 237 Hope Ave., Проситься всіх членів прийти на той мітинґ, бо се буде послідний перед річним мітинґом і суть важні справи до полагодження, а між иншими буде відчитаний статут, котрий статутова комісія виготовила для нашого Тов-а та щоби можна було еще де що поправити або додати в точках статута, бо на річних зборах не буде часу статут розбирати. На річні збори має бути вже готовий статут до затвердження. — П. Скоробогатий, предс.; О. Свитак, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, подає до відома всім своїм членам, що місячний мітинґ Т-ва відбудеться в неділю, 16. падолиста о годині 3. пообіді при 17 Washington St., у гали Укр. Сітизен Клоб. Проситься всіх членів прибути та котрі довгують вирівнати свої вкладки. Просимо тих членів, що мают ьнових кандидатів до Т-ва і до У. Н. Союза, а ще не вписані, привести сих кандидатів на мітинґ, тут їм розтолкується всі привілеї в Т-ві і У. Н. Союзі в часі хороби або в якім иншім нещастю. Так тільки сами розважте чи не може кождий член приєднати бодай одного нового члена? А як не може, то треба подати імя і адресу сього чоловіка до У. Н. Союза, а відтам пішлють заохочуючий лист і дводоляpову карту, яко вступ для нового кандидата. — В. Мандзій, предс.; С. Пилипишин, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Зап. Січ, від. 342, повідомляє свої хчленів, що місячний мітинґ відбудеся в понеділок, 17. падолиста о годині 7-ій вечером в гали церковній під ч. 645 Рузевелт Евню. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Рівнож пригадується тим, котрі ще не стоять в нашій організації, а хотіли би вступити до нашого Тов. Січи і до У. Н. Союза, то прошу явитися на мітинґу на повисшу адресу, або до секретаря до гавзу, котрий вас радо впише і дасть вам усю інформацію. Адреса Секретаря: John Markowich, 23 Leick Ave., Carteret, N. J. — Г. Волянський, предс., Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.